Kirkon diakoniatyön taloudellisen avustamisen periaatteita

Diakonian tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta. (Kirkkojärjestyksen 4.luku 3§) Tämä koskee myös taloudellista apua.
Vastuu kansalaisten perustoimeentulosta kuuluu lakisääteisesti yhteiskunnalle. Diakonia-avustus ei voi korvata yhteiskunnan vastuuta. Jos avun tarvitsija ei saa hänelle lain mukaan kuuluvaa etuutta, häntä autetaan sen hankkimisessa. Jos avun tarvitsijalle kuuluvaa lain edellyttämää sosiaaliturvaa on loukattu, häntä autetaan kääntymään kunnan sosiaaliasiamiehen tai valvovan viranomaisen puoleen. Seurakunnan työntekijä voi olla mukana selvittämässä sosiaalityöntekijän kanssa asiakkaalle kuuluvaa etuutta.

Diakoniatyössä ihminen kohdataan kokonaisuutena. Taloudellisia asioita ei voi käsitellä erillisinä muista ongelmista. Tukea ja ohjausta saatetaan tarvita hengelliseen, psyykkiseen, fyysiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen tilanteeseen. Tämä edellyttää usein laaja-alaista verkostotyötä. Aineellinen tuki on vain osa kokonaisauttamista. Asiakkaalle tarjotaan mahdollisuus työskennellä pitkäjänteisesti yhdessä diakoniatyöntekijän kanssa elämäntilanteen selkiyttämiseksi.
Kirkon taloudellinen avustaminen on pääsääntöisesti kertaluonteista kriisiapua, vaikka muu tukeminen voi olla pitkäaikaista.

Diakonian avustustoimintaan osoitetaan seurakunnan talous- ja henkilöresursseja. Määrärahojen lisäksi avustustoiminnassa voidaan käyttää kolehti- ja lahjoitusvaroja.

Asiakkaalta pyydetään kirjallinen suostumus siihen, että työntekijä saa ottaa yhteyttä avustuksen myöntämisen kannalta tarpeellisiin tahoihin. Diakoniatyöntekijät ovat vaitiolovelvollisia. Salassapitovelvollisuus koskee myös aineellisessa avustamisessa saatuja tietoja asiakkaasta. Salassapitovelvollisuus sitoo myös diakoniatyön johtokunnan jäseniä ja diakoniarahastojen päätöksentekijöitä.

Avustusprosessissa selvitetään asiakkaan taloustilanne sekä tilanteeseen johtaneet syyt. Ihmisen yksilöllinen tilanne on viimekädessä kaiken diakonisen avustamisen perusta.

Maksuvaikeuksissa otetaan yhteyttä velkojaan ja selvitetään mahdollisuutta löytää sovintoratkaisu. Pienet avustukset voidaan toteuttaa paikallisen seurakunnan toimesta. Tarvittaessa suurempaa avustusta voidaan kääntyä seurakuntayhtymän, hiippakunnan tai Kirkon diakoniarahaston puoleen.

Avustus myönnetään tiettyyn tarkoitukseen. Myönnetyt avustukset maksetaan aina seurakunnan diakoniatilin kautta suoraan velkojalle. Näin diakoniatyöntekijä varmistaa, että avustus käytetään siihen tarpeeseen, johon se on myönnetty. Varoja ei anneta asiakkaan omaan käyttöön. Diakoniatyössä todettu paikkakunnalla ilmenevä hätä pyritään saattamaan kunnan ja seurakunnan päättäjien tietoon.

Kirkon Diakoniarahasto

Yksityishenkilö ei voi suoraan asioida diakoniarahaston kanssa, vaan hänen on sovittava tapaaminen paikallisseurakunnan diakoniatyöntekijän kanssa. Taloudelliseen ahdingon korjaamiseksi etsitään yhdessä vaihtoehtoja. Ensisijaisesti apu pyritään löytämään sosiaalitoimen, velkaneuvonnan ja muiden paikallisten auttajatahojen kautta.

Kirkon intranetistä löytyy diakoniatyöntekijälle neuvoja avustustoimintaan, vastauksia tavallisimpiin kysymyksiin avustushakemuksen täyttämisestä, lomakepohjia ym. taloudellisen avustamisen kannalta keskeisiä aineistoja:
Taloudellinen avustaminen on yksi palanen auttamisen palapelissä, jossa keskeisin on diakoniatyöntekijän antama henkinen tuki. Ammattiauttajan kanssa käyty luottamuksellinen keskustelu maksutta on arvokas apu elämäntilanteen keventämisessä. Keskeinen osa avustusprosessia on yhteistyö esimerkiksi sosiaalitoimen tai velkaneuvonnan kanssa.

Diakoniatyöntekijä laatii tarvittaessa avustushakemuksen. Haettavan avustuksen suuruus ja käyttötarkoitus ratkaisevat sen, käsitelläänkö anomus omassa seurakunnassa, lähetetäänkö hakemus mahdolliseen seurakuntayhtymään tai Kirkon diakoniarahastoon. Rahaston avustusvalmistelija laatii hakemuksesta esittelyn ja päätösehdotuksen rahaston hallitukselle.

Kirkon diakoniarahastolla on kirkkohallituksen valitsema viisijäseninen hallitus. Hallituksen puheenjohtajana toimii kirkkoneuvos Pekka Huokuna ja sihteerinä avustusvalmistelija Sari Nieminen. Hallitus tekee päätökset avustuksista.

Avustusvalmistelija ilmoittaa päätöksen avustusta hakeneelle diakoniatyöntekijälle. Jos avustus myönnetään, varat siirretään avustusta hakeneen seurakunnan tilille, jolta ne käytetään suoraan

avustustarkoitukseen. Diakoniatyöntekijä vastaa siitä, että avustus käytetään siihen tarpeeseen, johon se myönnettiin. Rahoja ei anneta asiakkaan omaan käyttöön.

Tukikummit-avustukset

Kirkon diakoniarahasto tekee yhteistyötä Tukikummit-säätiön kanssa. Yhteistyössä painottuu lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen.

Tukikummit-säätiön sääntöjen mukaan "säätiön tarkoituksena on Suomessa asuvien hädänalaisessa asemassa olevien lasten ja nuorten syrjäytymisen estäminen sekä heidän tilanteensa ja elinolojensa parantaminen." Tukikummit-säätiö kanavoi saamansa lahjoitukset Kirkon diakoniarahastolle, joka omien sääntöjensä ja käytäntöjensä mukaisesti hoitaa käytännön avustustoiminnan. Tukikummit-säätiö on itsenäinen, oma toimijansa, kuten on myös Kirkon diakoniarahasto.
Tukikummit-säätiön lahjoittamilla varoilla tuetaan taloudellisesti Suomessa asuvia hädänalaisessa asemassa olevia lapsia ja nuoria. Etusijalla ovat yhden vanhemman perheessä olevat lapset ja nuoret. Avustusten tarkoituksena on parantaa lasten ja nuorten tilannetta ja siten lievittää köyhyyttä sekä ehkäistä syrjäytymistä. Avustuksia myönnetään vain sellaisiin kustannuksiin, joita ei ole saatu eikä saada katettua muualta. Heikon taloudellisen tilanteen lisäksi myös muut syrjäytymisen riskitekijät (esim. vakava sairaus, lapsen koulunkäyntiongelmat, perheväkivalta, ero tai päihdeongelma) huomioidaan avustuksia myönnettäessä.

Avustuksia myönnetään esimerkiksi opiskelun, kouluttautumisen ja harrastusten välittömiin kustannuksiin, vaatteisiin ja kenkiin tai esimerkiksi matkakuluihin isovanhempien tai etävanhemman tapaamiseksi. Avustuksia ei myönnetä esimerkiksi lastenhuoneen kalusteisiin, liinavaatteisiin, vauvanhoitotarvikkeisiin tai kodinkoneisiin.

Tukikummit-avustukset ovat kertaluonteisia ja perhekohtaisia. Avustuksen suuruus on 200–2000 euroa. Hakemuksen tekemisen tai avustuksen saamisen edellytyksenä ei ole Suomen kansalaisuus tai kuuluminen mihinkään uskontokuntaan. Yksityishenkilö ei voi suoraan asioida diakoniarahaston kanssa, vaan hänen on sovittava tapaaminen paikallisseurakunnan diakoniatyöntekijän kanssa, joka tekee avustushakemuksen.
Keväällä 2015 Tukikummit-avustushakemuksia otetaan vastaan jatkuvasti, ja ne käsitellään noin kuukauden sisällä niiden saapumisesta KDR:oon. Diakoniatyöntekijät saavat lähettää Tukikummit-hakemuksen kirkkoverkon sisällä (työpisteeltään) sähköpostin liitteenä osoitteella: kdr.kirkkohallitus@evl.fi.

Valtakirja osoitetaan Kirkon diakoniarahaston sihteeri Sari Niemiselle. Allekirjoitettu valtakirja voidaan – samoin kuin muutkin paperiset liitteet – skannata ja lähettää hakemuksen mukana sähköpostin liitteenä tai lähettää erikseen tavallisessa postissa. Hakemus voidaan tietysti edelleenkin lähettää myös tavallisessa postissa entiseen malliin.